

veziLO

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Pobudnik je največkrat delavec

Novinarski servis je v imenu uredništva glasil v DO naše regije naprosil predsednika sodišča združenega dela v Novem mestu, da bi v krajšem sestavku predstavil nekaj glavnih značilnosti o delovanju tega člena socialističnega sodstva. Odgovor V. Bajca objavljamo z željo, da bi kar največ delovnih ljudi vedelo, kaj in kako delajo sodišča združenega dela.

Letos aprila je minilo pet let, odkar je v Novem mestu začelo delovati sodišče združenega dela. Sprva ni bilo mogoče predvideti, kakšen bo čez čas obseg dela sodišča, zlasti ko so bili prvi koraki zelo skromni. V prvem letu je namreč terjalo varstvo svojih pravic le 56

udeležencev. V naslednjih letih pa se je pripad zadev močno povečal in se letos ob tričetrtletju že suče okrog številke 200. To pomeni, da so delovni ljudje in občani spoznali, da je moč uveljaviti pravice, za katere v temeljni ali drugi organizaciji niso znali ali hoteli imeti posluha, tudi drugod, prek samoupravnega sodišča, ki je enakopraven člen v sistemu našega socialističnega sodstva.

Mimo predsednika, ki svoje posle opravlja profesionalno, dela pri sodišču tudi 39 nepoklicnih sodnikov, ki v senatih razrešujejo sporna razmerja, do katerih prihaja v temeljnih, delovnih in drugih samoupravnih organizacijah ali skupnostih. Ti sodniki, sami delavci in strokovnjaki na različnih

področjih, so se uspešno vključili v delo in naloge sodnika in s svojimi izkušnjami in pogledi oblikujejo odločitve sodišča.

Vsa leta doslej je v dobrih treh četrtinah zadev pobudnik za začetek postopka pred sodiščem delavec. To pomeni, da večino spornih zadev novomeškega sodišča združenega dela pomenijo spori iz delovnih razmerij. Zanimivo je, da ni prav nobenega spora o ustanavljanju TOZD, o delitvi premoženja med TOZD in drugih samoupravnih odnosih med TOZD. Ni niti sporov o odločitvah notranjih arbitraž in ne glede odhodkovnih ali prihodkovnih odnosov. Vse kaže tako, kot da bi bilo na tem področju vse lepo in prav, dasi marsikaj slišimo, da vsemu le ni tako. Vendar pa tudi pred sodišči združenega dela velja načelo: kjer ni tožnika, ni sodnika. Zato sodišče samo ne more začeti brez ustreznega zahtevka ali predloga nobenega postopka.

Med spori iz delovnih razmerij, t. j. spori začeni z razpisi in razglasi del in nalog, preko razporeditev in premestitev ter poskusnega dela, osebne dohodke, dopustov, jubilejnih nagrad do prenehanja delovnega razmerja, odškodnin zaradi nesreč pri delu, vrnitev štipendije in prednostne liste za dodelitev stanovanja, so na prvem mestu denarne terjatve, med njimi pa prednjačijo vrnitve štipendij in osebni dohodki. Med ostalimi spori iz delovnih razmerij pa je največ onih glede prenehanja delovnega razmerja oz. (kot smo rekli včasih) izključitve.

Ob oceni vprašanja, „ali se splača sprožiti postopek pred sodiščem“, t. j., ali delavec s svojim zahtevkom uspe, moramo ugotoviti, da se to zgodi v nekaj več kot polovici primerov. Ne velja pa očitek, ki ga je že bilo slišati na račun teh sodišč, da sodišča združenega

dela ščitijo zabušante in nedisciplinirane delavce.

Nemalokrat se zgodi, da delavci, včasih pa tudi pooblaščenči zastopniki TOZD, ne poznajo lastnih samoupravnih aktov in se zato „pravdajo“ za prazen nič. Če bi namreč te akte prebrali v svoji hiši, do postopka pred sodiščem sploh ne bi prišlo. Res pa je tudi, da marsikdaj in marsikje delavec ne more dobiti v roke samoupravnega akta, ker le-ta (morda kot edini izvod) leži v pisalni mizi kakega referenta ali direktorja.

Pomembno vlogo pri urejanju medsebojnih razmerij in razreševanju morebitnih sporov naj bi imela tudi sindikalna organizacija. Kakor ta v prvih dneh delovanja sodišča ni našla svojega mesta in se ni kaj prida vključevala v postopek TOZD ali pred sodiščem, pa je treba zdaj ugotoviti, da se je stanje močno spremenilo. Sindikat se namreč vse bolj uveljavlja in opravlja svojo ustavno in zakonito funkcijo. Ob še uspešnejšem delu pa bo vsekakor prišlo tudi do tega, da bodo sporna razmerja razrešena že tam, kjer so nastala, t. j. med delavci samimi. Takrat pa se bo seveda zmanjšalo število novih zadev, ki zdaj, žal, še naraščajo.

VLADIMIR BAJC

Tito in Rdeči križ

Skupščina Rdečega križa Jugoslavije pripravlja z republiškimi in pokrajinskimi organizacijami RK publikacijo „Titova misel v humanih dejavnostih in akcijah RK – Tito in Rdeči križ.“ V knjigi bo zbrano bogato gradivo, ki ga je tovariš Tito naslavljal na RK v republiki, občini, krajevnih skupnostih in šolah itd. Številne fotografije bodo popestile dragoceno publikacijo, ki bo pričala o veliki skrbi tovariša Tita za delo Rdečega križa. Knjiga bo govorila o veliki pozornosti in o stalnem stiku predsednika Tita, največjega humanista, s to svetovno človekoljubno organizacijo.

Knjiga bo predvidoma stala 70 dinarjev. Naročila sprejemajo predsedniki aktivov RK v delovnih organizacijah. Njena naklada bo odvisna od števila naročil. Knjigo bo razpečeval Rdeči križ in je v prosti prodaji ne bo mogoče kupiti.

V naši DO sprejema naročila za knjigo: MARIJA MATEKOVIČ, telefon: 21.

PREDSEDNIKOV OBISK – Tovariš Vinko Hafner, predsednik slovenskih sindikatov, si je ob nedavnem obisku Metlike ogledal tudi proizvodnjo v TOZD kodranka in volna. V daljšem razgovoru s predstavnik Beti ter z družbenopolitičnimi delavci naše občine se je tovariš Hafner zanimal za probleme in uspehe gospodarjenja, za izvajanje ustalitenih načrtov ter poudaril vlogo in naloge sindikata pri razreševanju trenutnih gospodarskih težav. (Foto: Janez Zele)

Delo mladih v Beti

V delovni organizaciji Beti je zaposlenih precej mladih. O tem zgovorno govori podatek o članstvu v posameznih TOZD. Imamo namreč kar šest OO ZSMS. Vse te osnovne organizacije so že izvedle volilno-programске konference, na katerih so izvolili nove člane predsedstva, prav tako pa so bili izdelani programi dela za naslednje obdobje. Programi so izdelani tako, da jih bodo lahko mladi v celoti izvedli, čeprav je veliko vozačev in četudi delamo v več izmenah, in navzlic temu, da se posamezniki izgovarjajo, da delajo predvsem v osnovni organizaciji krajevne skupnosti.

Izolili smo koordinacijski odbor. Usklajeval, vodil in povezoval bo delo posameznih osnovnih organizacij. To je bilo potrebno storiti, saj je bilo v preteklosti preveč razdrobljenosti in nepovezanosti, na sestankih koordinacijskega odbora pa bomo lahko delo usklajevali. Odločili smo se, da bomo delali predvsem na naslednjih področjih:

— na idejno-političnem, aktivnejši bomo pri informiranju, posvečali bomo pozornost športu, ob praznikih in spominskih dnevih bomo skupaj z drugimi pripravili proslave in kulturne prireditve, še bolj bomo sodelovali z garnizonom iz Črnomlja.

Mlade smo obvestili, da bi bilo dobro, če bi pisali v mladinsko glasilo Kolovrat, iz naše delovne organizacije pa smo predlagali v različne mladinske organe naslednje mladince — mladinke:

— v predsedstvo občinske konference — Marijo Matekovič, predsednico naše osnovne organizacije,

— v konferenco mladih delavcev — Zlato Ivaniš,
— v konferenco mladih v izobraževanju — Sonjo Malešič,
— v komisijo za SLO Martina Simoniča,
— v center za mladinske delovne akcije — Andreja Stezinjarja,

— v center za propagando in obveščanje — Ivana Malešiča,
— v komisijo za priznanja — Marijo Štefanič,
— v komisijo za šport in rekreacijo — Andreja Stezinjarja,
— v nadzorni odbor — Marijo Obradovič.

Razumljivo je, da se srečujemo pri delu tudi s težavami. Prva je ta, da se posamezni mladinci ne udeležujejo sestankov. Izgovarjajo se, da nimajo časa, v kar pa preveč ne verjamemo.

Tudi denarja nimamo na pretek, a upamo, da ga bomo že kje izvrtali. Zavedamo se, da ne bo namesto nas nihče ničesar naredil, zato bo treba pošteno zavihati rokave.

Ivan Malešič

Lep obisk

Sindikat delovne organizacije KOMET (Metlika) je v juniju organiziral enodnevni izlet v Stari trg z namenom, da si ogledamo naš obrat, in se udeležimo družabnega srečanja, ki ga je priredila sindikalna organizacija tega obrata.

Pot nas je vodila iz Metlike po partizanski magistrali do BAZE 20, kjer smo se za kratek čas ustavili in si ogledali barake

zgrajene med NOV. Po kratkem oddihu smo se odpeljali preko Kočevja v Stari trg. Pred našim obratom so nas pričakale sodelavke, ki so nas lepo sprejele in popeljale v šivalnico. Po ogledu so nas povabile v Prelesje, vas, ki leži v dolini ob reki Kolpi in iz katere je lep razgled po okolici. V starem mlinu, ki je preurejen v lokal, so nam pripravili kosilo. Ni tudi manjklo glasbe, ker so domačini poskrbeli za vse. S sodelavkami smo se pogovorili o njihovem delu in težavah, ki jih imajo v obratu. Tamburaši pa so skrbeli za dobro razpoloženje.

Vsi veseli smo se poslovili z domačini, saj so nas zelo lepo sprejeli pa tudi s sodelavkami iz obrata v Starem trgu v upanju, da se v mesecu novembru srečamo v Metliki, ko bomo praznovali 20 let obstoja delovne organizacije „KOMET“.

Milan Petek

„TISOČ DELAVCEV SODELAVCEV“

Kmalu tisoč imen

V našo akcijo bo kmalu „vtkanih“ tisoč imen novih sodelavcev!

Ali je to dejstvo lahko razlog za zadovoljstvo? Ponekod da, drugod ne. Med občinami so namreč velike, celo prevelike razlike. Ob koncu avgusta smo pozvali vse komisije občinskih svetov ZSS za obveščanje, ki vodijo akcijo v svoji občini in spremljajo njen potek, naj nam o njej poročajo do 10. septembra. Zaposlili smo tudi za imena novih dopisnikov, ki so se v akcijo vključili do 31. avgusta. Nekaterih naša prošnja za poročilo ni presenetila, oglasili so se takoj, do vključno današnjega dne (19. septembra) nam je poročalo o akciji 31 občin. V teh občinah je že okrog 850 novih delavcev—sodelavcev. Daleč pred vsemi je občina Ljubljana—Šiška (predsednica komisije občinskega sveta ZSS za obveščanje in politično propagando je Božena Lasič), ki je v skrbno pripravljeni in vodeni akciji uspela v 24 organizacijah združenega dela pridobiti kar 267 novih sodelavcev. Glede na število zaposlenih in glede na to, kaj vse so v tem času uspele postoriti, izstopajo nad poprečjem tudi naslednje občine: Lenart v Slovenskih goricah, Novo mesto, Nova Gorica, Ilirska Bis-

trica, Velenje, Lendava in Murska Sobota.

Kot kaže, gre naši akciji najhujše v posavski in zasavski regiji, zelo blizu tema dvema pa so občine iz ljubljanske okolice, za večino pa „sopihajo“ tudi obalno—kraška, notranjska in koroška regija. Nasploh je zanimivo, da se nam s svojim poročilom ni oglasila niti ena komisija za obveščanje z medobčinske ravni! V akcijskem programu smo se dogovorili, da bodo prav te spodbujale občine, ki v akciji zaostajajo! Za mariborsko regijo, ki je sicer nekje v sredini, pa nas skrbi to, da se snam ob Ormožu še ni oglasil Maribor. Toliko bolj, ker iz mariborskih glasil vidimo, da se večina kar lepo vključuje v akcijo. Najbrž zahteva občinsko preoblikovanje v Mariboru tudi „davek“ iz naše akcije — kljub temu pa pričakujemo, da bodo kmalu sporočili podatke o akciji. Upravičeno tudi zato, ker vemo (po majskih podatkih), da so Mariborčani akcijo zastavili temeljito. Imamo še precej občin brez pismenega poročila, za katere vemo, da akcije niso obšle, kar na primer velja za Tolmin, Cerknico, Gornjo Radgono, Postojno, Piran,

Dvanajst prošenj

V TOZD konfekcija Dobova izdelujejo v glavnem artiklu iz ženskega programa, delajo pa tudi nekaj otroških izdelkov za izvoz. Medtem ko drugod jadicujemo, da ni novih delavcev, imajo v Dobovi kar dvanajst

prošenj za sprejem v delovno razmerje. V glavnem so to dekleta iz Srbije in Bosne, kar ni nič čudnega, če vemo, da je blizu železnica, kjer so zaposleni fantje. Zdaj bi radi potegnili v Dobovo še svoja dekleta.

V Dobovi skoraj ne poznajo odhajanja delavk kam drugam, vendar temu ni vzrok cvetoča situacija, marveč dejstvo, da so ljudje vezani na kmetije, na svoj dom. Okoli trideset delavcev se vozi na delo z one strani Sotle. Organiziran prevoz še ni rešen, četudi je bilo s prevozniki podjetji veliko razgovorov, nekaj pol papirja je bilo popisane, a se nič ne zgane. Se pa je premaknilo pri vprašanju zazidalnega načrta za družbeno in individualno izgradnjo.

In v Dobovi posamezniki veliko gradijo, o družbeni izgradnji pa se vedno bolj razmišlja, saj bo, tako kažejo vsa dejstva, imela Dobova leta 1985

zaposlenih devetsto trideset ljudi, ki morajo imeti streho nad glavo.

Pogovarjal sem se s SLAVICO HORVATIČ, s šiviljo, ki ima skupaj z družino svojo hišo.

— Dopust preživimo v kampu. Je veliko ceneje pa tudi prijetneje kot v kakšnem hotelu. Z možem in z dvema otrokoma sem preživela deset dni pod šotorom. Kuhala sem, a ostalo je vseeno veliko prostega časa za kopanje in sončenje.

— Za prodajo doma v Seči veste. Kaj menite o tem?

— V Seči še nisem dopustovala. Pametno se mi zdi, da bomo prodali dom. Stoji preveč na severnem Jadranu, vreme je nestalno. Južneje je veliko lepše, je več sonca. Sicer pa preživi vsak dopust po svojih željah, zmožnostih in okusu. Vsiliti komu karkoli je nesmiselno.

Foto: Janez Žele
Besedilo: T. G.

Ne mlatijo prazne slame

Novi vetrovi so zaveli v osnovni organizaciji sindikata v konfekciji Mirna peč, ko je postala predsednica VERA SIŠKO. To odgovorno funkcijo opravlja manj kot leto, vendar se je že v tem kratkem času marsikaj premaknilo na boljše prav po zaslugi tovarišice Vere.

— Redno se sestajamo, in sicer: predsednik delovskega sveta, predsednik OO ZSMS, poverjeniki sindikalnih skupin, člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata ter drugi odgovorni. Naši sestanki niso mlatenje prazne slame, ampak razpravljamo o proizvodnji, doseganju le-te, načrtujemo, pohvalimo, kar je vredno hvale, grajamo, kar ni na mestu.

— Imate kaj uspeha?

— Sprotno spremljanje rezultatov proizvodnje se je pokazalo kot zelo dobro. V proizvodni hali sproti nastaja grafikon in če se pokaže, da kaj ne teče v redu, to takoj popravimo. Delavci smo dobro informirani, kar slehernega spodbuja, k večjim doseganjem skupnih ciljev. Takšno delo ne dopušča nikakršnih neprijetnih preseženj.

— Gotovo vam pri delu pomaga osnovna organizacija ZK?

— Pri nas nimamo osnovne organizacije ZK, zato je prevzel njeno nalogo sindikat. Imamo namreč premalo članov zveze komunistov, da bi lahko imeli svojo osnovno organizacijo.

— Sindikat skrbi tudi za družabno življenje delavcev, kajne?

— Tudi. Organizirali smo že ogled razstav, pripravljamo izlete. To pripomore k boljšemu medsebojnemu razumevanju in vzdušju.

Foto: Janez Žele
Besedilo: Toni Gašperič

Litijo, Ljubljano—Vič—Rudnik, Škofjo Loko in še nekater. Pričakujemo, da bomo kmalu „na zvezi“.

Uspeh akcije se kaže tudi v številnih analizah sistema obveščanja v občini in v organizacijah združenega dela, v nekaterih novih glasilih občinskih svetov ZSS (Lenart, Domžale, Ljubljana—Center...), novih in izboljšanih glasilih organizacij združenega dela (tri nova glasila samo v občini Lenart, prav toliko v Ilirski Bistrici), novoustalovljenih komisijah občinskih svetov ZSS za obveščanje (Jesenice, Domžale, Lenart, Ribnica...). Zabeležili smo tudi nekaj novih odborov za obveščanje v organizacijah združenega dela. Žal pa opazamo, da je sindikat marsikje še preveč ob strani.

To je samo nekaj kriterijev, skozi katere lahko ocenjujemo našo akcijo. Nedvomno je akcija marsikoga opogumila, da je prijel za pero in povedal svojo misel, marsikdo je začel razmišljati o tem, kaj pomeni dobro obveščanje... Iz Novega mesta so nam sporočili, da so se mnogi novi sodelavci že tudi ponovno oglasili v svojih glasilih.

Ob listanju nekaterih glasil ugotavljamo, da se šele zdaj vključujejo v akcijo — tudi tem velja (z enako zamudo) naša dobrodošlica! Ne pozabimo, da traja akcija vse do konca leta, da tudi tam, kjer se nam je kaj zataknilo, lahko še mnogo popravimo, „ujamemo vlak“.

Če posplošimo vtis o doseganju poteku akcije — ob upoštevanju tega, da je akcija dejansko startala nekoliko pozneje, kot je bilo dogovorjeno,

da smo „prestali“ čas dopustov in da se „bič“ stabilizacije pozna na našem področju — potem je ta vtis optimističen! Razveseljuje tudi, da so mnogi novi sodelavci svoje pero dobesedno zaostrili, trezno in kritično so opozorili na mnoge napake v svojem okolju, dali so mnoge pozitivne predloge in, kar je najbolj pomembno, v marsikaterem primeru je ta beseda tudi zalegla, pripomogla k pozitivnemu spreminjanju nekaterih dejstev in pojavov. (Primerov, da bi skušali novega sodelavca utišati, skorajda ni bilo, razen izjemnih — tako

govorijo podatki, za katere vemo).

Nekaj pozitivnih trendov se odraža tudi v rubriki naše akcije v Delavski enotnosti. Tam bomo začeli tudi objavljati imena vseh novih sodelavcev.

Spodbudnih rezultatov je torej dovolj, vendar še ne toliko, da bi naš delovni elan smel popustiti. Nasprotno, ponekod bo moral šele zaživeti. Ne bo odveč, če bo vsakdo pri sebi poračunal za minulo obdobje in tako dobil spisek vseh nalog, ki ga v akciji še čakajo.

VLADIMIR JERMAN

Naš jutri odvisen od 'danes'

V družbi potekajo aktivnosti okrog srednjeročnega plana 1981 - 85. Tudi v naši delovni organizaciji smo na tekočem pri izdelavi planskih dokumentov.

V začetku leta smo na zborih delavcev razpravljali o analizi razvojnih možnosti, po kateri smo napravili smernice razvoja 1981 - 85. Sedaj smo postavili temelje plana TOZD in DO, o katerih ravnokar poteka javna razprava. Do konca leta pa bomo izdelali končni akt - plan DO in TOZD za razdobje 1981 - 85.

Družba nas sili v srednjeročno planiranje zato, da dosežemo skladen gospodarski razvoj in stabilnejše poslovanje. Naše želje moramo uskladiti z ekonomskimi možnostmi, pri katerih moramo upoštevati strateške družbene usmeritve, ki narekujejo enakomeren razvoj surovinskih kapacitet in predelovalnih kapacitet ob zmanjševanju uvoza in pospeševanju izvoza. Če bi vsi gospodarski subjekti v minulem 5-letnem obdobju upoštevali razvojne možnosti, ne bi imeli težav zaradi zunanjetrgovinskega primanjkljaja in visoke stopnje inflacije. Kakovost srednjeročnega planiranja je samoupravno sporazumevanje s kupci in dobavitelji, glede planskih materialnih pretokov in

združevanja dela ter sredstev na dohodkovnih osnovah. Včasih smo mislili, da je združevanje in povezovanje gospodarstva samo parola, danes, ko nam primanjkuje reprodukcijskega materiala pa vidimo, da je to globoka ekonomska nujnost. Podobno kot se sporazumevamo o srednjeročnih načrtih v materialni proizvodnji, se moramo dogovarjati s SIS - družbenih dejavnosti o naših željah družbenega standarda, odvisno od naših materialnih možnosti - dohodka.

Razlika med našim sistemom samoupravnega planiranja in planiranja v drugih socialističnih državah je v tem, da je naše planiranje srečevalno, kar pomeni, da je temelj v TOZD in krajevni skupnosti, nakar se ti plani srečajo in uskladijo na občinski, republiški in zvezni ravni. V socialističnih državah je centralno planiranje in poteka od zgoraj navzdol. Pri nas je osnovni motiv, da bi z demokratičnim pristopom aktivirali čim širši krog ljudi k tvorjenemu sodelovanju in s tem dosegli večjo garancijo, da bomo dogovorjene obveznosti tudi spoštovali in jih plansko tudi izvrševali. Na žalost je v praksi še precej planske nediscipline.

Delovna organizacija Beti se bo v naslednjih 5-letih ekonomsko in tehnološko specializirala na tri programe, in sicer: proizvodnjo preje, metraže in konfekcije. Združili bomo tudi 200.000.000 din za novo tovarno, za katero še ni opredeljeno ali bo tekstilne oz. netekstilne stroke. Vse naložbe bomo lahko izpolnili le, če bomo sami ustvarili čimveč sredstev (akumulacije) ker bodo banke omejevale emisijo in investicijske kredite. Iz tega lahko sklepamo, da je naš jutri odvisen od gospodarjenja danes.

Ing. N. PODREBARAC

Bili smo v Beogradu

Sindikalna organizacija Kometa je načrtovala izlet v Beograd že junija, toda naše glavno mesto smo obiskali šele 13. septembra. Ta dan, ki smo ga vsi težko pričakovali, smo se zbrali pred hotelom v Metliki in se s tremi avtobusi odpeljali proti Beogradu. Na izlet je odšlo sto dvainštirideset delavcev - delavk.

Glavni cilj izleta je bil obisk grobnice našega ljubljenelega tovariša Tita, potovanje pa smo izkoristili tudi za ogled muzeja „25. maj“, ogled naše prestolnice, Avale s spomenikom neznani junaku in Šumadije vse do Kragujevca.

V Topoli smo si ogledali Oplenac, najbogatejšo cerkev v Evropi, ki po vrednosti in lepoti zavzema celo drugo mesto v svetu. V Kragujevcu nam ni uspelo videti Rdečega muzeja, ker je bil popoldne zaprt. Ogledali pa smo si skupinsko grobnico padlih v NOV - Šumarice.

Hišo cvetja z grobnico tovariša Tita smo si ogledali naslednji dan. Uresničil se nam je težko pričakovani trenutek, kajti vsi smo si želeli, da se poklonimo našemu dragemu tovarišu Titu. Pri srcu nas je stiskalo, beseda ni šla iz ust, marsikatero oko se je orosilo. Iz „Hiše cvetja“ smo se vračali potrti. Nato smo si ogledali še muzej „25. maj“ in se po kosilu odpeljali proti domu.

Zopet smo bili veseli. Zadovoljni smo v poznih večernih urah prispeli v Metliko. Izlet je bil enkraten. O njem smo se še dolgo pogovarjali in navdušenje še sedaj ni ponehalo.

M. Z.

Gasilska enota Kometa je 29. septembra organizirala v času dopoldanskega in popoldanskega odmora demonstracijo gašenja požara z gasilskimi aparati. Seznanili so nas tudi z navodili za varno uporabo plina v gospodinstvu, ki je velikokrat zaradi nepoučenosti in nepravilnega ravnanja vzrok za nastanek požara. Čas je bil res kratko odmerjen, vendar je praktična vaja potekala tako, da smo veliko zvedeli.

Pri obravnavi osnutkov samoupravnih sporazumov planov občinskih samoupravnih interesnih skupnosti za družbene dejavnosti v obdobju 1981-1985 smo se na zborih delavcev zavzemali, da se programi uskladijo s stabilizacijskimi smotri. Od predvidenih naložb naj ima prednost dograditev nujno potrebnih objektov, ki jih predvidevajo programi skupnosti otroškega varstva in izobraževalna skupnost. Odločno pa smo proti dodatnemu zaposlovanju strokovnih delavcev v samoupravnih interesnih skupnosti. Beseda je tekla tudi o letni rasti prispevnih stopenj in o kakovosti uslug.

Iz Kometa

Zbori delavcev so v septembru obravnavali tudi osnutek družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Pri analiziranju dejanskega stanja uveljavljanja načela delitve po delu v naši delovni organizaciji smo ugotovili, da bo potrebno naš sistem dopolniti z merili za kakovost dela.

4. oktobra je 67 zaposlenih iz Kometa obiskalo Drvar. Izlet je na pobudo enega dela kolektiva organizirala sindikalna organizacija na lastne stroške udeležencev. Ogledali smo si veliko zgodovinskih znamenitosti iz NOV in prepričani smo, da ni nobenemu, ki se je izleta udeležil, žal. Posebno še, ker nas je ves čas spremljalo lepo vreme in dobro vzdušje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame JOŽEFE OMERZEL iz Gradca se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata DSSS za podarjeni venec in sodelavcem ter drugim članom kolektiva za izraze sožalja ter za udeležbo na pogrebu.

Tone Omerzel

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta ANTONA AVGUŠTINA se iskreno zahvaljujem sodelavcem za izraze sožalja ter za podarjeni venec. Hvala vsem, ki ste pospremili mojega očeta k večnemu počitku.

Slavo Avguštin

Milena Petek, šivilja iz Kometa, je nova sodelavka v akciji „Tisoč delavcev-sodelavcev“

O novem računalniku

Nekateri že vedo, mnogi v naši delovni organizaciji pa prav gotovo ne, da smo julija letos podpisali pogodbo za nakup novega elektronskega računalnika. Za ta korak je že skrajni čas, saj sedanji zaradi tehničnih in tehnoloških omejitev ni bil kos omogočati bolj sodoben razvoj informatike v naši delovni organizaciji, pa čeprav bi ga z dokupovanjem enot razširili do maximuma njegovih kapacitet. Pri tem se je treba zavedati, da je od leta 1972 razvoj računalniške tehnologije napravil tolikišen skok, da so računalniki mnogih firm iz tistega časa postali na mah tehnološko zastareli.

Bistvo tehnološke zastarelosti sedanjega elektronskega računalnika je v tem, da pod nobenimi pogoji z njim ni možno uresničiti tako imenovano interaktivnega dela preko terminalov, lociranih kjerkoli na okrog znotraj podjetja (v posameznih službah, sektorjih in TOZD) in je torej možno z njim delati samo tako, da se morajo podatki, vpisovati v nalašč za to prirejeno dokumentacijo, nakar se ta dokumentacija dnevno prenaša v SOIS na luknjanje in verifikiranje, in šele nato podatki procesirajo na elektronskem računalniku. Informacije, ki jih po vsem tem izdeluje elektronski računalnik, so običajno precej zastarele, ker se je medtem zvrstila že množica novih poslovnih dogodkov, ki so povzročili povsem nova gibanja in stanja na raznih področjih poslovanja delovne oz. temeljnih organizacij. Slednje torej pomeni, da do ažurnih informacij, ki edino lahko zagotavljajo kakovosno raven vsakodnevnega odločanja, s takšnim načinom dela praktično sploh ni možno priti, dasiravno računalnik, ko so podatki enkrat v njem, procesiranje izvaja zelo hitro in tudi natančno.

Z drugimi besedami povedano, kljub hitrim časom obdelav na samem računalniku ni možno dosegati željene stopnje ažurnosti informacij.

Zato, ker morajo procesom obdelav vedno predhoditi določene klasične oz. pripravljalne aktivnosti. Te terjajo svoj daljši ali krajši čas, a nikoli tako kratkega, da bi v trenutku, ko je poslovni dogodek nastal (n. pr. prejem nekega artikla iz proizvodnje v skladišče gotovih izdelkov), neke druge (recimo v prodajni službi) že lahko razpolagali s temu ustrezno informacijo (n. pr. koliko znaša od trenutka prejema dalje nova, povečana zaloga omenjenega artikla). V tej zvezi moramo pripomniti, da se s podobnimi problemi okrog zagotavljanja ažurnosti informacij ukvarjajo povsod, kjerkoli za obdelovanje podatkov koristijo bodisi tako koncipirane računalnike, kakršni je naš ali pa računalnike še nižjega nivoja, da ne omenjamo tistih, ki poslovne dogodke evidentirajo kar po peš oz. polpeš poti z uporabo namiznih kalkulatorjev in temu podobno.

Ko smo se odločali za nakup novega elektronskega računalnika, smo imeli v mislih prav takšne karakteristike dela, na podlagi katerih bo možno v celoti odpraviti vrzel že kar kronične neažurnosti obdelav pri delu s sedanjim elektronskim računalnikom. Toda nameravano interaktivno delo preko terminalov terja dosti večjo kapaciteto centralnega in pomožnega pomnilnika elektronskega računalnika, kar si bomo najlažje predstavljali iz primerjave podobe sedanjega in bodočega računalnika DO „Beti“:

A. Sedanji elektronski računalnik:

- centralni procesor (16 KB osrednjega spomina), 3 diskovne enote (vsaka po cca 16 MB pomožnega spomina), linijski tiskalnik (hitrost pisanja cca 600 vrstic/minuta), čitalec kartic (hitrost čitanja cca 440 kartic/minuta).

K navedeni osrednji računalniški opremi sodi še pomožna oprema za zajemanje podatkov: 3 luknjači kartic, 2 verifikirki.

B. Bodoči elektronski računalnik:

- centralni procesor (768 KB osrednjega spomina), 3 diskovne enote (vsaka po cca 80 MB pomožnega spomina), 2 tračni enoti (gostota zapisa 1600 BPI; 9 kanalni), linijski tiskalnik (hitrost pisanja cca 600 vrstic/minuta), konzolni pisalni stroj.

K tej osrednji računalniški opremi sodi še ustrezna vzporedno delujoča, a za razliko od luknjačev kartic in verifikirk, direktno priključena mreža terminalov. V prvi fazi napeljevanja smo v povezavi s terminalnim planom uvajanja poslov na novi računalnik predvideli vsega 12 ekran — terminalov z večidel priključnimi matričnimi tiskalniki s tem, da se mreža terminalov odvisno od potreb pozneje lahko razširi.

OPOMBA: terminalsko mrežo si je potrebno predstavljati kot posebne enote, razmeščene kjerkoli na okrog, ki so direktno povezane z osrednjo računalniško opremo, ki med drugim omogočajo naslednja opravila:

vnašanje podatkov v elektronski računalnik neposredno na mestih njihovega nastajanja, kontrolo vnešenih podatkov, dobivanje informacij iz elektronskega računalnika na ekran ali na priključen matrični tiskalnik, pisanje dokumentacije (n. pr. dobavnic, prevzemnic itd.) preko ustreznega tiskalnika itd.

Če se povrtno k primerjavi med sedanjo in bodočo računalniško opremo, primerjajoč zgolj bistvene

komponente, lahko ugotovimo, da bo zmogljivost osrednjega spomina pri slednji znašala 48-krat toliko kot pri sedanjem računalniku ter zmogljivost pomožnega spomina okoli 5-krat več. Nameravano interaktivno delo preko terminalov terja tolikšne spominske kapacitete, sicer ne bi mogli spremeniti sistema dela z novim računalnikom, če ne bi planirali takšnih njegovih zmogljivosti.

Kako bo v podrobnem potekalo delo z novim elektronskim računalnikom, bomo dodatno spregovorili kdaj drugič, to pot smo dolžni informacijo še o tem, da bomo novi računalnik postavili v drugi polovici prihodnjega leta in da bo delo na njem steklo 1. januarja 1982. Priprave za to so že v teku, k njim pa sodi tudi šolanje na posebej za to prirejenih seminarjih pri dobavitelju računalniške opreme. Dobavitelj le-teh pa ne bo ameriška firma HONEYWELL, katere računalnik imamo sedaj, pač pa ameriška firma DEC (Digital Equipment Corporation), oz. njen zastopnik pri nas — Elektrotehna Ljubljana. Računalnik, ki ga kupujemo, se imenuje DELTA 644/80.

Eden ključnih razlogov, ki je botroval pri odločitvi za to računalniško opremo, je bil v tem, da se je za enak tip in model elektronskega računalnika le nekaj dni prej odločila DO „Novoteks“ iz Novega mesta, s katero se bomo glede na to, da kot naš DO pripada tekstilni panogi, pri razvoju aplikacij brez dvoma lahko dopolnjevali. So pa tu še druge delovne organizacije, ki bodo imele v prihodnje na tem ožjem dolinskem območju računalnike istega dobavitelja (skupno, a morda še več). To bo zagotavljalo dosti večjo mero varnosti pri delu kot doslej, ko smo bili znotraj trikotnika Reka — Ljubljana — Zagreb celih 8 let edini koristnik firme HONEYWELL oz. njenega zastopnika PROGRES iz Beograda.

TONE OMERZEL

Pohvale in navdušenje

Naše kreatork v Ljubljani so imele polne roke dela, predno so spravile skupaj kolekcijo pomlad-poletje 81. No, opravilo je za njimi, dekleta in fantje iz komercialne pa zdaj zaključujejo količine z našimi kupci. Slovenske stranke smo povabili na Vinomer, Dalmacijo, Vojvodino in Bosno pa smo obiskali s kombijem in z močnejšo posadko naših predstavnikov. Novo kolekcijo sprejmejo povsod s pohvalami, da, celo z navdušenjem, posli cvetejo, nenehno pa je slišati pripombe na neredno dobavo.

POSIL CVETIJO — Kolekcijo pomlad-poletje 81 so vsepovsod sprejeli z navdušenjem, zasluga za to pa gre predvsem domiselnim kreatorkam.

Ko bomo naredili red še tu, bodo izdelki Beti poželi še več uspeha, še posebno kopalke in otroški program, ki je iz leta v leto bogatejši in kakovostnejši. Kupci nimajo pripomb na cene in ko jih primerjajo s cenami drugih proizvajalcev v Jugoslaviji, priznajo, da smo neke v zlati sredini.

Ob obisku naših kreatork v Ljubljani so bile le te radovedne, kaj je z modelarico, ki naj bi bila v nekdanji sejni sobi v Metliki. Nekdo jim bo pač odgovoril. Zapišimo še to, da smo prejeli letos na sejmihi nagrade, in sicer: v Beogradu srebrno košuto, v Sarajevu zlato medaljo „Cvetje — žena — lepota“, v Ljubljani diplomu Ljubljanski zmaj, in sicer za uspele kreacije naših artiklov.

To je gotovo največja zasluga prav naših deklet.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta Josipa Mateševca se iskreno zahvaljujem sindikalni osnovni organizaciji in sodelavcem iz TOZD Pletilnica za podarjene vence in cvetje.

Hvala vsem, ki so mi izrekli sožalje in ki so pospremili mojega očeta k zadnjemu počitku.

Janko Mateševac
z ženo Ljubico

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame Ljube Bratina se iskreno zahvaljujem sindikalni osnovni organizaciji in sodelavcem iz TOZD Barvarna za podarjeni venec. Hvala vsem, ki so mi izrekli sožalje, in ki so pospremili mojo drago mamo na zadnji poti.

Žalujoci: sin
Stjepan Bratina
in vnukinja
Ružica Kolenac

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta Vinka Opata se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD barvarna in sindikalni osnovni organizaciji za podarjene vence in izrečeno sožalje.

Žaluoja hčerka
Francka Karas
in vnuk Davor

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta Franca Hočevarja se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Pletilnica, sodelavcem iz TOZD Konfekcija in sodelavcem v skladišču gotovih izdelkov za podarjene vence, izrečeno sožalje ter za denarno pomoč.

Žalujoci: hčerka
Anica, Marija in
drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti moje mame Ive Krže se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz menze ter sindikalni osnovni organizaciji DSSS za podarjene vence in za spremstvo pri pogrebu.

Primož Krže

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta Franca Križaniča se zahvaljujem sodelavcem za podarjene vence in cvetje, za izraženo sožalje in za spremstvo pri pogrebu.

Cvetka Malešič

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše drage hčerke Irene Sumina se iskreno zahvaljujem sodelavcem in DSSS – prodajnega oddelka, družbeno političnim organizacijam, pevskemu zboru Beti, Mestni godbi Metlika, delavcem delovne organizacije Komet za podarjene vence, cvetje, tolažilne besede, za izraze sožalja. Hvala vsem, ki so spoštovali našo Ireno in so jo imeli radi, hvala vsem, ki so nam v teh res težkih trenutkih stali ob strani.

Družina Sumina

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi mojega očeta NOVOŠEL JURETA se zahvaljujem OOS Komet ter sodelavcem za podarjene vence, izrečeno sožalje in obisk na domu. Hvala vsem, ki so mojega očeta pospremili na zadnji poti.

Hčerka Anica
Petrusič z družino

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage hčerke IRENE iz Metlike, se iskreno zahvaljujem za vse podarjene vence, izraze sožalja in sočustvovanja, vsem delavcem DO Beti in Komet Metlika. Posebna zahvala za poslovilne besede njenih sodelavk ob odprtem grobu in Pevskem zboru Beti, ki so ji zapeli v slovo njeno najljubšo pesmico, KO V RANEM JUTRU. Hvala vsem, ki ste spoštovali in imeli radi našo IRENO.

Žaluoja Sumina
Dragica z družino

ZAHVALA

Ob nenadni smrti moje drage mame Kate Markovič se zahvaljujem OOS Komet in sodelavkam za podarjene vence, izrečeno sožalje in obisk na domu.

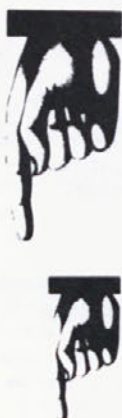
Hčerka Dragica
Muže z družino

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi dragega očeta PER JERNEJA se iskreno zahvaljujem sodelavcem Beti za podarjeni venec, obisk in izrečeno sožalje. Posebna zahvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Jože Per

TEMA MESECA:

Odprto pismo upokojenke

Spoštovano uredništvo! Zvedela sem, da prodajamo počitniški dom v Seči. To me je zelo prizadelo, prav tako tudi druge upokojenke. Ko smo kupovali Sečo, smo bili še aktivni in smo delali tri nedelje udarniško. Tako smo lažje prišli do doma, ki služi danes svojemu namenu.

Sedaj prosim, da objavite v Vezilu moje pismo. Odgovorite mi, prosim, tudi na nekaj vprašanj. Tisti, ki Sečo prodajate:

1. če imate soglasje delavcev in če so delavci sploh seznanjeni s prodajo ter če z njo soglašajo,

2. če imate že zamenjavo ali drugi dom (prikolice ne pridejo v poštev)

3. mislim, da bi morali imeti nekaj besede tudi upokojenki, saj smo pred približno petnajstimi leti še kako aktivno delovali in dali svoj delež pri nakupu.

Toliko vas, tovariši, prosim, hkrati pa naj zmaga razsodnost. Upam, da dom ne bo prodan in bo služil še dalje našim ljudem, ki so potrebni počitka, a nimajo ob mesecu debelih kuvert. Upokojenka Fančka Nemanič, Mestni trg 1, Metlika

Klepet z Ireno

V Dobovi sedi za strojem mlada delavka IRENA KOLETIČ. Zanimalo me je, kako je preživela dopust, kako se je odpočila.

— Nikamor nisem šla. Ostala sem doma, na morje bomo šli drugo leto. Brez kopanja pa vseeno nisem ostala. Sotla je topla reka,

(nadaljevanje na 7. st.)

VEČ PODOBNIH IZLETOV – Tole so mladineke in mladinci iz TOZD Kodranka in voln? na sprehodu po Gorjancih. Slikali so se, ko so počivali, predno so osvojili Trdinov vrh. Mladi so navdušeni nad lepotami Gorjancev, zato so sklenili, da bo takšnih in podobnih izletov še več.

(nadaljevanje s 6. st.)

zato sem bila večkrat ob njej in v njej.

— Kje živite?

— V Selah. To je dobre tri kilometre od Sotle.

— Ste bili že kdaj v Seči pri Portorožu. Tam ima Beti svoj dom.

— Ne, nisem bila. Nisem hotela iti, to je enostaven vzrok, nič drugega ni vmes.

— Kako je z delom?

— Vedno ga je dovolj, nikoli ga ne zmanjka. Trenutno šivam otroške hlače. (Foto: Janez Žele)

postrežbo, skratka, z vsem sem bila zadovoljna. Misel o prodaji doma se mi zdi nesmiselna, to bi bila neponovljiva napaka. Veste, čas v Seči teče veliko hitreje kot sicer.

RADMILA NEMANIČ, šivilja iz Kometa: „Že trikrat sem bila v domu Beti v Seči. S celo družino smo preživeli teden dni in teh sedem dni je bilo trikrat prekratkih. Novi oskrbnik je izreden za družbo. Menim, da boste naredili v Beti napako, če boste dom res prodali.“

MILENA PETEK, šivilja v Kometu: „Letos sem bila že drugič v Seči. Avtomobila nimam, vendar sem vedno našla koga, da me je odpeljal do plaže. Dom je lep, manjša

popravila pa ne bi bila odveč. Škoda bi ga bilo prodati, pametneje bi bilo razmisliti o tem, da bi bil dom zaseden skozi vse leto. Še bom šla v Sečo, le če ne boste doma prodali.“

LJUDMILA CINDRIČ, vodja traku v Kometovi šivalnici: „Letos sem bila v Seči drugič. Z uslugami sem bila zadovoljna, še posebej pa sem navdušena nad okolico doma, ki bi ga bilo škoda prodati. Novi oskrbnik doma je dober človek, vsake-mu gostu se posveti, mu pomaga, če je potreben pomoči. Cene v vašem domu so v primerjavi z drugimi prenižke. Oddaljenost doma od morja ne moti. Družine, ki nimajo lastnega prevoza, so redke.“

MARIJA MAČIČEVIČ, šivilja v TOZD konfekcija Metlika: „Hrana je bila dobra, postrežba in vse drugo tudi. Sklep o predaji doma bi morali preklicati, saj je dom na lepem mestu, oddaljenost od morja pa me tudi ne moti. Imamo svoj avto, za dopustovanje v Seči bi se še odločila.“

TONKA SPUDIČ, šivilja v TOZD konfekcija Metlika: „V Seči mi je bilo všeč vse: sobe, hrana, postrežba, družba. Dobro, da je dom na samem, veliko miru je, okolica je čudovita. Denar od

prodaje doma bomo „razfrčkali“, škoda bi bilo prodati to, kar imamo. Nisem posebno navdušena nad zamislijo o nakupu prikolic in garsonjer.“

JOZE BRADICA, fiksirec v TOZD kodranka in volna: „Z vsem sem bil zelo zadovoljen. Dom je res malce oddaljen od plaže, vendar to ni ovira. Avtobusi vozijo, a tudi peš ni daleč. Tako in tako preveč sedimo in ležimo. Nisem za prodajo doma. Poglejte: prikolice bomo uničili v nekaj letih, dom pa bi bil lahko uporaben še vrsto let, le posodobiti bi ga bilo treba.“

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi očeta Antona Vrščaja se iskreno zahvaljujem članom sindikalne osnovne organizacije TOZD Črnomelj ter sodelavcem, in sicer za podarjene vence. Hvala vsem ostalim, ki ste nas tolažili v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje in v takem številu pospremili našega očeta k zadnjemu počitku.

STONE VRŠČAJ in
MARJANCA HORVAT z družinama

Preprečiti neumnost

Naš sodelavec Janez Žele se je pogovarjal z dopustniki, ki so letos letovali v našem domu v Seči. Z namenom, da bi slišal njihove pripombe in razmišljanja o prodaji doma. Vsi vprašani so na vprašanje odgovorili najprej: „Preprečiti neumnost!“

Marija STAREŠINIČ je evidentičarka v krojilnici TOZD konfekcija Črnomelj.

— S postrežbo v domu sem bila letos zelo zadovoljna. Oddaljenost doma od morja me ne moti, saj imamo svoj prevoz. Pa tudi avtobusi dokaj pogosto vozijo. Urediti bi bilo treba le sobe in zamenjati pohištvo. Še bom šla v Sečo, če se ne uresniči sklep o prodaji doma.

SLAVICA VULIČEVIČ, delavka na čistilnem stroju TOZD konfekcija Črnomelj.

— Že sedemkrat sem bila na dopustu v Seči. Letos sem šla tja pred kolektivnim dopustom, zato sem lahko sobe izbirala. S hrano, s

In prišle so velike vode

Leta 1872 so med izkopavanji pri kraju Kujunžik v Mezopotamiji odkrili kraljevo knjižnico mesta Ninive. Med najdbami je bil tudi babilonski ep, zapisan v klinopisu, iz časa okrog leta 2600 pred našim štetjem. Ta ep je pozneje kot ep o Gilgamešu prišel v literarno zgodovino starega Vzhoda. Osrednja oseba je kralj mesta Uruka, junak Gilgameš. Na prvih enajstih glinastih ploščicah je zapisano, da je ta junak odšel na potovanje k svojemu daljnemu predniku Utnapištimu. Le-ta mu je pripovedoval o velikem vesoljnem potopu, ki mu je bil sam priča. Utnapištim pa je babilonski Noe, „oče vseh ljudi“. Podobno kot v bibliji so tudi njega razna znamenja posvarila, da naj si zgradi veliko ladjo in se skrije vanjo, dokler ne bodo vode usahnile. Tudi on je spustil z ladje goloba, lastavico in krokarja ter jo slednjič zapustil, ko se ptice niso vrstile.

Nobenega dvoma ni, da je na starem Vzhodu pred nekaj tisoč leti prišlo do resničnega potopa. Tudi Asirci so poznali zgodbo o vesoljnem potopu, ki je močno podobna babilonski. Junaka Gilgameša je pri njih nadomestil Izduhar, njegovega pradedu Utnapištimu pa Hasis-Adra ali Ksisutros. V nasprotju z biblijsko zgodbo pa tukaj bogovi niso imeli namena iztrebiti vsega človeštva, temveč so hoteli uničiti samo mesto Šurupak, ki leži na pol poti med nekdanjim Babilonom in sedanjim Bagdadom.

Orjaške poplave so torej lahko bile osnova biblijskega poročila o vesoljnem potopu. Vendar veliko znanstvenikov meni, da nikakor ni šlo za poplavo, ki bi bila opustošila

vso zemljo. Vode naj bi bile poplave le območje tako imenovanega medrečja. To je razvidno že iz dejstva, da je Noetova barka pristala na nizki planoti blizu ustja Evfrata in Tigrisa, ki se imenuje Ararat, in ne na gori v Armeniji, ki je šele dosti pozneje dobila to ime. Babilonski teksti celo natančno določajo kraj, kjer gre iskati ostanke Noetove barke: na južni strani Ararata. In res so tam našli tri kole lesa, ki bi lahko dokazovali, da je tam pristala Noetova barka. Toda ali bi se sploh lahko ohranili ostanki lesene ladje, ki je pred več tisoč leti preživela vesoljni potop?

Za točno določitev v času potopa so tudi drugi dokazi. Poleg tega pa je poročilo iz stare zaveze, da je 40 dni in 40 noči neprenehoma deževalo in da je zavoljo tega prišlo do potopa, ki je preplaval tudi najvišje gore, s stališča naravoslovnih znanosti povsem nesmiselno. Poplave, ki bi preplavile vso zemljo in tudi najvišje vrhove, si kratko malo ne moremo zamisliti zavoljo tega, ker je človeštvo odtlej preživelo še vrsto dosti hujših katastrof.

Zanimivo pa je, koliko dežel na svetu ima podobne pripovedke o vse uničujočem vesoljnem potopu: v Aziji so izsledili 13 samostojnih bajk o potopu, v Evropi 4, v Afriki 5, v Avstraliji in na južnomorskih otokih 9 in v obeh Amerikah skupaj 37. Po izročilu ameriških Aztekov naj bi bil potop trajal od 5 dni do 52 let. Kot vzrok so poleg silnega deževja navedeni tudi snežni viharji, taljenje ledenikov, orkani, potresi in morska plima. Kitajci so iskali vzrok za potop celo v hudobnem duhu Kung-Kungu, ki je v jezi z glavo razbil steber, ki je nosil nebesni svod. Zavoljo tega se je nebo zrušilo na zemljo in neznansko deževje je preplavilo vso deželo.

Toda vrnimo se k epu o Gilgamešu. Ena od njegovih različic pripoveduje, da ta znameniti ep sploh ni nastal na starem Vzhodu, temveč da izvira iz kraja Tiahuanaka in da so ga Gilgamešovi potomci prinesli iz Južne Amerike.

Iz tega lahko razberemo, da Sumeri niso dvomili o zgodovinski resničnosti velikega potopa, saj so celo v svojih kraljevih rodovnikih mezopotamske vladarje razdelili na kralje, ki so vladali pred potopom in po njem. V njihovih kronikah je vedno znova zapisano: „In potem je prišel veliki potop in po potopu so kralji spet stopili z neba.“

Izkopavanja pri mestu Uru, kjer se je od leta 1922 do 1929 mudil angleški arheolog Wooley, so prinesla na dan 2,5 metrsko plast glin, ki je prav gotovo ostanek velikanjskih poplav. Da je voda lahko nanesla tako debelo plast glin, je morala na tem kraju dalj časa stati najmanj osem metrov visoko. To pa pomeni, da je bila poplavljen vsa dežela od iraških puščav do elamskega gričevja, od starega Babilona do Perzijskega zaliva. Vode so poplavile vse vasi in mesta in se izognile le naseljem na višjih gričih. Res je iz nekaterih sumerskih kronik mogoče razbrati, da so nekatera mesta vode samo odrezale od sveta.

Vesoljni potop torej brez dvoma ni bil vsesplošna katastrofa in tudi ni uničil vsega življenja na zemlji. Omejil se je le na nizino ob Evfratu in Tigrisu in je preplaval področje v velikosti 600 x 150 kilometrov. Seveda je za prebivalce te dežele tako veliko območje pomenilo ves tedanji svet. Poplave so imeli za vesoljni potop, s katerim je bog kaznoval človeštvo.

O takem vesoljnem potopu ni

mogoče govoriti, seveda pa ne gre za poplave, o katerih govori biblija. Med znanstveniki obstaja tudi drzna hipoteza, ki skuša podkrepiti to ugotovitev. Zamislimo si, da je ep o Gilgamešu prišel od Sumercev prek Asircev in Babiloncev v Egipt. Mojzes, za katerega domnevajo, da naj bi bil po njem imenovane biblijske knjige vsaj deloma napisal sam, je rasel na egiptanskem dvoru in je imel kot učen človek vsekakor dostop do knjižic. Ali je v njih bral ep o Gilgamešu in iz njega prepisal nekaj odlomkov?

To je seveda le domneva. Vendar ravno ta domneva lahko najbolj razumljivo razloži uganko biblijskega vesoljnega potopa.

I. K.

130 vojn

Morda ne boste verjeli, pa je žal resnica: med letom 1945 in 1979 se je v vojno vohro po končani drugi svetovni vojni, največji moriji v vseh dosedanjih tisočletjih človeške zgodovine, zapletlo kar 81 držav, zvečine iz nerazvitega sveta. V tem času je bilo na svetu približno 130 vojn, ki so med drugim v 12 državah tako hudo uničile okolje, da se to še danes pozna pri pridelovanju hrane v teh deželah.

Milijon dolarjev gre na minuto za vojske po vsem svetu! Od leta 1945 se je celotni „vojaški proračun sveta“ povečal za trikrat in pože zdaj precej več kot 450 milijard dolarjev na leto. V zadnjih 20 letih so se

izdatki za oboroževanje v tretjem svetu povečali za 4-krat. Svetovna trgovina z vojaško opremo dosegla že pribl. 20 milijard na leto.

O čem govorijo in svare svet razna poročila strokovnjakov, ki nas opozarjajo pred morebitno usodno svetovno katastrofo? O tem, da prihaja na raznih krajih sveta do podnebnih sprememb, odmiranja gozdov, sprememb v kroženju ogljikovega dioksida in ogljika v zraku, o nevarnosti zastrupitve s težkimi kovinami, o vplivih transporta in vojaških aktivnosti na naravo okolje itd. Seveda pa ob vsem tem ni ne konca ne kraja številnih razprav in svaril, kako bi lahko denar, ki ga človeštvo razsipa za oboroževanje in vojaške dejavnosti, mnogo koristneje uporabili za ohranitev miru na svetu, pa seveda tudi za financiranje razvoja vseh narodov.

Medtem ko znašajo skupni vojaški izdatki na svetu pribl. 450 milijard dolarjev na leto, dosega uradna pomoč za razvoj „nerazvitih“ komaj 20 milijard na leto.

V zadnjem desetletju se je dohodek na prebivalca v razvitih državah povečal za 1000 dolarjev, v številnih nerazvitih deželah pa komaj za 10 do 30 dolarjev.

Proizvodnja hrane na prebivalca se v razvitih državah povečuje za 11 kg na leto, v državah v razvoju pa niti za desetino tega.

Kam drvi svet spričo takih nesorazmerij in krivic, nespametnega tekmovanja v oborožitvi in trmastega nesodelovanja pri reševanju številnih nerešenih vprašanj, ki skrbijo celotno človeštvo? Odgovor ni težak. N. S.

ZAMISEL VREDNA POHVALE – Naš sekstet Vitis je obiskal avgusta počitniški dom v Seči, kjer je zapel tamkajšnjim dopustnikom nekaj pesmi. Njihova zamisel o kknecertu poleti je vredna pohvale. 23. avgusta so fantje „žgoleli“ v Gribljah na zabavno–tunistični prireditvi „Noč na Kolpi“. Sekstet se torej vedno bolj uveljavlja, njihovemu petju ljudje radi prisluhnejo. Le tako naprej, fantje!

VEZILO, glasilo delovnih ljudi DO Beti in Kometa, ureja uredniški odbor: Toni Gašperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Janez Žele, Desimir Milovanović, Vida Šegina, Marija Jakljevič, Jože Gerkšič, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkšič, Branko Herak Mišena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Žele, Milka Mavrin, Jože Novak, Vera Kostelec, Miroslav Čikič, Ivan Brodarec in Irena Kostevc. Tehnični urednik: Janez Pezelj. Vezilo izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek ČZP Dolenjski list, Novo mesto, tisk: Knjižgotisk, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.